

Act.; v. sub NT.

Ambros. = Ambrosius: Epist. = Epistulae (PL 16), Sermo c. Aux. = Sermo contra Auxentium de basilicis tradendis (PL 16, col. 1007–1018).

Ammian. = Ammianus Marcellinus, Res gestae, ed. W. Seyfarth, Leipzig 1978.

Athanas. = Athanasios: Apol. ad Const. = Apologia ad imperatorem Constantium (PG 25), Apol. c. Ar. = Apologia contra Arianos (PG 25), De incarn. verbi = Oratio de incarnatione verbi (PG 25), De morte Arii = Epistola ad Serapionem de morte Arii (PG 25), De synod. = Epistola de synodis Arimini in Italia et Seleucia in Isauria celebratis (PG 26), Epist. ad episc. Aeg. et Lib. = Epistola ad episcopos Aegypti et Libyae (PG 25), Epist. ad Serap. = Epistolae ad Serapionem Thmuitanum episcopum (PG 26), Epist. encycl. = Encyclica ad episcopos epistola (PG 25), Hist. Ar. = Historia Arianorum ad monachos (PG 25), Orat. adv. Ar. = Orationes adversus Arianos (PG 26). Tom. ad Antioch. = Tomus ad Antiochenos (PG 26).

Augustin. = Aurelius Augustinus, Opera (II 1–5, ed. Al. Goldbacher, V 1–2 ed. E. Hoffmann, VII 1–3 ed. M. Petschenig) : Brevic. coll. = Breviculus collationis cum Donatistis (VII 3 = CSEL 53, 1910), Contra Cresc. = Contra Cresconium grammaticum et Donatistam (VII 2 = CSEL 52, 1909), Contra epist. Parmen. = Contra epistolam Parmeniani (VII 1 = CSEL 51, 1908), Contra Gaud. = Contra Gaudentium Donatistarum episcopum (VII 3 = CSEL 53, 1910), Contra litt. Petil. = Contra litteras Petilian (VII 2 = CSEL 52, 1909), Contra part. Donati = Contra partem Donati (VII 3 = CSEL 53, 1910), De civ. dei (V 1–2 = CSEL 40, 1899–1900), Epist. = Epistulae (II 1–5 = CSEL 34, 1895–1898; 44, 1904; 57, 1911; 58, 1923), Epist. ad cathol. = Epistula ad catholicos de secta Donatistarum (VII 2 = CSEL 52, 1909), In psalm. = Enarrationes in psalmos (PL 36–37).

Aur. Vict., Caes. = Sextus Aurelius Victor, Liber de Caesaribus (Praecedunt Origo gentis Romanae et liber de viris illustribus urbis Romae, subsequitur Epitome de Caesaribus), ed. Fr. Fichlmayr et R. Gruendel, Lipsiae 1961.

Avell. col. = Epistulae imperatorum pontificum aliorum, Avellana quae dicitur collectio, ed. O. Guenther (CSEL 35, 1895–1898).

Basil. Epist. = Basileios, Epistolae (PG 32).

Bruns Fontes = Fontes iuris Romani antiqui, ed. C. G. Bruns. Post curas Th. Mommseni VII ed. O. Gradenwitz. Pars I: Leges et negotiae, Tubingae 1909.

Cedren. Hist. comp. = Georgius Cedrenus, Historiarum compendium, ed. Imm. Bekker, I–II, CSHB, Bonnae 1836–1839.

CIL = Corpus inscriptionum Latinarum, I–XVI, Berolini 1863 sqq.

Cod. Iust. = Codex Iustinianus, ed. P. Krueger (Corpus iuris civilis, vol. II), Bero-
lini 1915.

Cod. Theod. = Codex Theodosianus, ed. Th. Mommsen et P. M. Meyer, Berlin 1905.

Cons. Constantinop. = Consularia Constantinopolitana (Chron. min. I).

Const. Sirmond. = Constitutiones Sirmondianae (v Mommsenově vydání jsou přifa-
zeny ke Cod. Theod.).

- CSEL** = Corpus scriptorum ecclesiasticorum Latinorum, Pragae – Vindobonae – Lipsiae.
- CSHB** = Corpus scriptorum historiae Byzantinae, Bonnae 1829–1897.
- D a m a s.** Epigr. = Damasus, Epigrammata (ed. M. Ihm, Lipsiae 1895; Epigrammata Damasiana, ed. A. Ferrua, Città del Vaticano – Roma 1942).
- D e s s a u** ILS = Inscriptiones Latinae selectae, ed. H. Dessau, Berolini 1892–1916.
- Diocl. de pret. rer. ven.** = Diocletianus de pretiis rerum venalium (Diocletians Preisedikt hrsg. von S. Lauffer, Berlin 1971).
- Eph. epigr.** = Ephemeris epigraphica, Berlin.
- E u n a p.** = Eunapius Sardianus: frg. = Historiae fragmenta (FHG IV, p. 11–56), Vit. sophist. = Vitae sophistarum, ed. J. F. Boissonade, Paris 1878).
- E u s e b.** = Eusebios Caesariensis: Adv. Marcell. = Adversus Marcellum (PG 24), De eccl. theol. c. Marcell. = De ecclesiastica theologia contra Marcellum (PG 24), Dem. ev. = Demonstratio euangelica (ed. Guil. Dindorfius: Eusebii Caes. Opera, vol. III, Lipsiae 1867), Hist. eccl. = Historia ecclesiastica (ed. Guil. Dindorfius: Eusebii Caes. Opera, vol. IV, Lipsiae 1890), Laud. Const. = De laudibus Constantini oratio in eius tricennialibus habita (ed. Fr. A. Heinichen; Eusebii Pamphili Scripta historica, II, Lipsiae 1869), Vita Const. = Vita Constantini (ed. Fr. A. Heinichen *ibid.*; F. Winkelmann: Eusebii Werke I 1, Berlin 1975).
- E u t r o p.** = Eutropius, Breviarium ab Urbe condita, ed. Fr. Ruehl, Lipsiae 1910.
- Exc. Val.** = Excerpta Valesiana, ed. J. Moreau et V. Velkov, Lipsiae 1968.
- F e s t. Brev.** = Festus, Breviarium rerum gestarum populi Romani, ed. C. Wagener, Lipsiae – Pragae 1886.
- FHG** = Fragmenta historicorum Graecorum. Vol. I–IV ed. C. Müller, Parisiis 1841–1868, vol. V ed. V. Langlois, Parisiis 1872–1873.
- F i r m. M a t.** De err. prof. rel. = Firmicus Maternus, De errore profanarum religionum, ed. C. Halm (CSEL 2, 1867).
- Fragm. Vat.** = Fragmenta iuris Romani Vaticana (Iurisprudentiae Antejustinianae quae supersunt, ed. Ph. E. Huschke, Lipsiae 1867, p. 610–721).
- GCS** = Die griechischen christlichen Schriftsteller der ersten Jahrhunderte, Berlin.
- Gesta coll. Carth.** = Gesta collationis Carthagini habitae Honorii Caesaris iussu inter catholicos et donatistas (PL 11).
- Gesta conc. Aquil.** = Gesta concilii Aquileiensis (PL 16, col. 916–939).
- G r e g o r. N a z.** = Gregorius Nazianzenus: Carm. de vita sua = Carmen de vita sua = Poemata de se ipso XI (PG 37), Epist. = Epistolae (PG 37), Orat. = Orationes (I–XXV: PG 35; XXVI–XLV: PG 36).
- G r e g o r. N y s s.** = Gregorius Nyssenus: Quod non sint tres dii (PG 45).
Hebr.; v. sub NT
- H i e r o n y m.** = Hieronymus: Alterc. = Altercatio Luciferiani et Orthodoxi sive Dialogus contra Luciferianos (PL 23), Contra Ioann. Hierosolym. = Contra Ioannem Hierosolymitanum (PL 23), De vir. ill. = De viris illustribus (ed. Guil. Herding, Lipsiae 1879), Epist. = Epistulae (ed. Is. Hilberg, CSEL 54–56, 1910–1918), Chron. = Chronicon (Eusebii Werke VII: Die Chronik des Hieronymus, hrsg. von R. Helm, Berlin 1956), Vita s. Malchi = Vita sancti Malchi monachi captivi (PL 23).
- Hist. aceph.** = Athanasii Historia acephala, ed. H. Fromen, Münster 1914.
- Chron. min.** = Chronica minora saec. IV, V, VI, VII; vol. I, ed. Th. Mommsen (MGH, AA IX 1892).
- Chron. pasch.** = Chronicon paschale (Chron. min. I).
- Iacobi epist.**; v. sub NT
- I o a n n. C h r y s.** = Ioannes Chrysostomus: Ad vid. iun. = Ad viduam iuniorem (PG 48), Conc. de Laz. = Conciones de Lazaro (PG 48), De virg. = De

virginitate (PG 48), Ecl. de div. et paup., hom. XI = Ecloga de divitiis et paupertate, homilia XI (PG 63), Expos. in psalm. = Expositio in psalmos (PG 55), Hom. in Act. apost. = Homiliae in Acta apostolorum (PG 60), Hom. in Epist. I ad Cor. = Homiliae in Epistolam I ad Corinthios (PG 61), In Gen. hom. = In Genesim homiliae (I–XLI: PG 53; XLII–LXVII: PG 54), In Gen. serm. = In Genesim sermones (PG 54); Jean Chrysostome, Huit Catéchèses Baptismales inédites, ed. A. Wenger, Paris 1957.

- Iulian.** = Iulianus imperator: Caes. = Caesares sive Convivium; Contra Christ. = Contra Christianos; Epist. = Epistolae; Misopog. = Misopogon; Orat. = Orationes (Iuliani imperatoris quae supersunt praeter reliquias apud Cyrillum omnia, ed. F. C. Hertlein, Lipsiae 1875–1876. – Iuliani imp. Librorum contra Christianos quae supersunt, coll. et rec. C. I. Neumann, Lipsiae 1880. – Všechny spisy obsahuje angl. edice The Works of the Emperor Julian with an English Translation by W. C. Wright, I–III, London – New York 1913–1923. – Řecký text s paralelním franc. překladem a s novým uspořádáním řeči a dopisů obsahuje pařížské vydání L'Empereur Julien, Oeuvres complètes, edd. J. Bidez–G. Rochefort–Chr. Lacombrade, Paris 1924–1964).
- Lactant.** = L. Caelius Firmianus Lactantius, Opera omnia, ed. S. Brandt et G. Laubmann: De mortib. pers. = De mortibus persecutorum (CSEL 27, 1893), Div. inst. = Divinae institutiones (CSEL 19, 1890).
- Leo, Serm.** = Leo, Sermones (PL 54).
- Liban.** = Libanius, Opera, vol. I–XII, ed. R. Foerster, Lipsiae 1903–1923: Epist. = Epistolae, Orat. = Orationes.
- Liber. pontif.** = Liber pontificalis, pars prior, ed. Th. Mommsen (MGH, Gesta pontif. Rom, I 1, 1898).
- Lucifer** = Lucifer Calaritanus, Opuscula, ed. Guil. Hartel (CSEL 14, 1886): De non conv. = De non conveniendo cum haereticis; De non parc. = De non parcendo in deum delinquentibus; De reg. ap. = De regibus apostaticis; De s. Athan. = De sancto Athanasio; Moriendum = Moriendum esse pro dei filium.
- Magnus Carrh. frg.** = Magnus Carrhenus, fragmentum (FHG IV, p. 4–6).
- Mamert.** Grat. act. Iuliano = Claudius Mamertinus, Gratiarum actio de consulatu suo Iuliano imperatori (v edici XII panegyrici Latini, post Aem. Baehrensium iterum rec. Guil. Baehrens, Lipsiae 1911, je publikován pod čís. III, ve franc. vydání Panégryques latins, texte établi et traduit par É. Galletier, Paris 1949–1955, pod čís. XI).
- Mansi Sac. conc. coll.** = J. D. Mansi, Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio. Florentiae 1759 sqq. Reproduction Paris et Leipzig 1901.
- Matth.;** v. sub NT.
- MGH** = Monumenta Germaniae Historica, Berlin: AA = Auctores antiquissimi; Gesta pont. Rom. = Gesta pontificum Romanorum.
- NT** = Novum testamentum, Graece cum app. crit. ed. Eberhard et Erwin Nestle, Stuttgart; New York – London – Genf. 1945: Act. = Actus apostolorum; Hebr. = Epistola ad Hebraeos; Iacobi epist. = Iacobi epistola; Matth. = Mattheus; Pauli epist. ad Ephes. = Pauli epistola ad Ephesios; Petri epist. = Petri epistolae.
- Opitz, Urk.** = Urkunden zur Geschichte des arianischen Streites von H.–G. Opitz (Athanasius Werke III 1), Berlin – Leipzig 1934.
- Optat. Milev.** = Optatus Milevitanus, Libri VII, ed. C. Ziwsa (CSEL 26, 1893).
- Oros. Hist. adv. pag.** = Paulus Orosius, Historiarum adversum paganos libri VII, ed. C. Zangemeister (CSEL 5, 1882).

- Pallad.** Dial. = Dialogus historicus Palladii, episcopi Helenopolis, cum Theodoro, ecclesiae Romanae diacono, de vita et conversatione beati Joannis Chrysostomi, episcopi Constantinopolis (PG 47).
- Paulin.** Vita Ambros. = Paulinus, Vita sancti Ambrosii (PL 14).
- PG** = J. P. Migne, Patrologiae cursus completus: series Graeca, Parisiis 1857 sqq.
- Philostorg.** Hist. eccl. = Philostorgius, Historia ecclesiastica (Kirchengeschichte, hrsg. von J. Bidez, GCS, 1972).
- PL** = J. P. Migne, Patrologiae cursus completus: series Latina, Parisiis 1844 sqq.
- P. Oxy.** = The Oxyrhynchus Papyri, ed. B. P. Grenfell and others, London 1898 sqq.
- Priscill.** = Priscillianus, Quae supersunt, ed. G. Schepss (CSEL 18, 1889): Can. = = Canones in Pauli apostoli epistulas; Tract. = Tractatus.
- Ps. Aur. Vict. Epit.** = Pseudo-Aurelius Victor, Epitome de Caesaribus (v. sub Aur. Vict.).
- Rufin.** = Turannius Rufinus: Hist. eccl. = Historia ecclesiastica (Eusebius Werke II: Die Kirchengeschichte, hrsg. von E. Schwartz; Die lateinische Uebersetzung des Rufinus bearbeitet von Th. Mommsen, Teil I–III, Leipzig 1903–1909); Hist. mon. = Historia monachorum (PL 21).
- Socrat.** = Socrates Scholasticus, Ecclesiastica historia, ed. R. Hussey, Oxonii 1853.
- Sozomen.** = Sozomenus, Historia ecclesiastica (Kirchengeschichte, hrsg. von J. Bidez und G. Ch. Hansen, GCS, Berlin 1960).
- Sulp. Sev.** = Sulpicius Severus, Libri qui supersunt, ed. C. Halm (CSEL 1, 1866): Dial. = Dialogi; Chron. = Chronica; Vita Mart. = Vita sancti Martini episcopi et confessoris.
- Symmach.** = Q. Aurelius Symmachus, Quae supersunt, ed. O. Seeck (MGH, AA VI 1, 1883): Epist. = Epistolae; Orat. = Orationes; Rel. = Relationes.
- Tertullian.** = Q. Septimius Florens Tertullianus, Opera, ed. Aem. Kroymann: Adv. Hermog. = Adversus Hermogenem (CSEL 37, 1906).
- Themist.** Orat. = Themistius, Orationes, ed. Guil. Dindorf, Lipsiae 1832; ed. H. Schenkel – G. Downey, vol. I, Lipsiae 1965.
- Theodoret.** Hist. eccl. = Theodoretus, Historia ecclesiastica (Kirchengeschichte, hrsg. von L. Parmentier und F. Scheidweiler, GCS, 1954).
- Zonar.** Epit. = Ioannes Zonaras, Epitome historiarum, ed. L. Dindorf, vol. I–IV, Lipsiae 1868–1875.
- Zosim.** = Zosimus, Historia nova, ed. L. Mendelssohn, Lipsiae 1887.